

Tulevaisuuden sote-keskus Lapissa

2020-2022

Hankejohtaja

Rea Karanta

Sosiaali- ja terveystieteiden ohjelman tavoitteet

1. Palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen
2. Toiminnan painotuksen siirtäminen raskaista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön
3. Palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen
4. Palveluiden monialaisuuden ja yhteentoimivuuden varmistaminen
5. Kustannusten nousun hillitseminen

Perustason palveluiden vahvistaminen

- Tulevaisuuden sote-keskusohjelma
- Sosiaalihuollon kehittämisohjelma
- Kansallinen mielenterveysstrategia
- Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman (LAPE)
- Työkykyohjelma
- Lastensuojelun kehittäminen
- Ikäohjelma

Kehittämistarpeet

Thl:n arviointiraportti 2019

1. Työikäisten työ- ja toimintakyky ja työllistyminen
2. Mielensterveys- ja päihdepalvelut
3. Saamelaisten palvelut
4. Tietojärjestelmät

Lapin maakunnan valitsemat kehittämistarpeet 29.1.2020

- konkreettista alueellista yhteistyötä, mikä johtaa osaamisen parempaan hyötykäyttöön, tyhjäkäynnin vähenemiseen ja sitä kautta kustannustehokkuuteen ilman palveluiden karsimista
- perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen yhteistyötä, jotta asiakkaat saavat tarvitsemansa palvelut oikea-aikaisesti, oikeassa paikassa ja kustannustehokkaasti
- monipuolista monikanavaista asiakasohjausta (neuvonta, palveluohjaus), jotta voimme vastata paremmin asiakkaiden tiedon tarpeeseen, eri ratkaisuvaihtoehtoihin, tarpeen mukaisiin palveluihin kustannustehokkaasti, eri toimijoita yhdistäen.
- kustannustietouden vahvistamista ja vaikuttavuuden mittareiden tuottamista, jotta sote-palveluiden analysointia saadaan tehostettua ja palveluiden arviointi antaisi yhteismitallista, luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa palveluiden toimivuudesta ja kustannustehokkuudesta tiedolla johtamisen tueksi.
- Meillä on tarve kehittää Lapin Sote-keskus hankkeessa perheille matalan kynnyksen palveluja, koska ne mahdollistavat moninaisen (sote, 3 sektori, sivi ym) varhaisen tuen ja vähentävät korjaavien palveluiden tarvetta

Tulevaisuuden sote-keskus Lapissa 2020-2022

- Hakija ja hallinnoija Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymä
 - Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus vastasi valmistelusta
 - Kehitysjohtaja Kaisa Kostamo-Pääkkö
 - Hanke valmisteltiin yhteistyössä kuntien kanssa valmistelutiimin tukemana
 - 1.1.2020-30.4.2020
- Kaikki kunnat ovat hankkeessa mukana
- Toteutusaika 1.8.2020-31.12.2022
- Budjetti 2,6 milj. €

Päätavoite ja osatavoitteet

- Hankkeen päätavoitteena on turvata asiakkaalle sosiaali- ja terveyskeskuksessa sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palvelut yhteensovittuna, jolloin toimijoiden työnjaosta on sovittu ja yhteistyökäytännöt ovat sujuvia. Hoidon ja palvelun piiriin pääsee tarpeen edellyttämässä ajassa monikanavaisesti. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö on osaavaa, sitoutunutta ja osaamista hyödynnetään laajasti.
- Hankkeen osatavoitteet jakautuvat neljän kokonaisuuden alle:
 1. Sote-keskuksen kehittäminen
 2. Lapset, nuoret ja perheet
 3. Saamenkieliset ja kulttuurinmukaiset palvelut
 4. Ikäihmisten palvelut

Sote-keskuksen kehittäminen

- Sote-keskuskehittämisen tavoitteena on vahvistaa terveyskeskustoimintaa ja eri toimijoiden välistä monialaista yhteistyötä, matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalveluita, työttömien työ- ja toimintakykyarvioiden laadintaa, ennaltaehkäisevien työmenetelmien käyttöön ottoa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluohjausta ja neuvontaa.
- **Keskeisiä toimenpiteitä:**
 - terveyskeskusten avovastaanottotoimintojen läpikäynti, uuden toimintatavan suunnittelu ja käyttöönotto
 - toiminta- ja työskentelymallien kehittäminen, etäkontaktien lisääminen ja digitaalisten palveluiden kehittäminen (mm. Virtu-palvelun käytön laajentaminen, Oma-Olopalveluiden käyttöönottoa)
 - potilas- ja asiakaslähtöisten terveys- ja hoitosuunnitelmien käyttöönotto, sote-asiakkaiden kokonaisvaltaisten asiakassuunnitelmien laadinta
 - hoitoketjujen/palveluketjun mallintaminen mielenterveys- ja päihdepalveluissa ja työttömien työ- ja toimintakykyarvioissa
 - tehostetun ensikäynnin ja lyhytterapioiden käyttöönotto, etä- ja vertaisryhmien kehittäminen
 - elintapaohjaukset ja elintapaohjausmallientarjottimen rakentaminen

Lapset, nuoret ja perheet

- Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa jatketaan perhekeskustoimintamallin ja sähköisen perhekeskustoimintamallin rakentamista. Olemassa olevia hyviä käytäntöjä ja sähköisiä palveluita hyödynnetään ja niiden käyttöä laajennetaan. Sähköisen perhekeskuksen kautta erityisosaajien palvelut ja konsultaatiot saadaan entistä paremmin kuntien sote-keskusten yhteyteen tai suoraan asiakkaan kotiin. Lasten ja nuorten mielenterveyttä tukevaa ennaltaehkäisevää työtä suunnitellaan ja sovitaan ennalta ehkäisevän työn ja varhaisen tuen menetelmien käyttöönotosta yhteistyössä alueen ammattilaisten kanssa. Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kehittäminen kytkeytyy myös Oys psykososiaalisten menetelmien osaamiskeskusyhteistyöhön sekä Pohjois-Suomen OT-keskus (erva-alueason osaamisen tukikeskukset) valmisteluun.
- **Keskeisiä toimenpiteitä:**
 - perhekeskusten lähtötilanteen arvio ja keskeisten kehittämistoimien esiin nostaminen
 - matalan kynnyksen palveluiden saatavuus ja toiminnallisuuden tarkastelu, monikanavaisten palveluiden vahvistaminen
 - ennaltaehkäisevien työn ja varhaisen tuen menetelmien käytön edistäminen
 - perustason mielenterveyttä tukevaa ennaltaehkäisevän työn kehittäminen ja psykososiaalisten menetelmien käyttöönotto erityistason tukeman

Saamenkielen ja kulttuurinmukaiset palvelut

- Saamenkielisten ja kulttuurinmukaisten palveluiden kehittämisessä vahvistetaan perhepalveluiden ja mielenterveys- ja päihdepalveluiden saatavuutta ja laatua. Palvelujen kielellistä ja kulttuurista saavutettavuutta vahvistetaan. Huomioidaan rajat ylittävien mielenterveys- ja päihdepalveluiden saatavuus, toimivuus sekä osaaminen (mm. SANKS). Kehittämisen yhteydessä tuetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaista osaamista.
- **Keskeisiä toimenpiteitä:**
 - Kehitetään **saamenkielen ja kulttuurinmukaisia perhepalveluita** saamelaisten kotiseutualueen kunnissa monialaisesti matalan kynnyksen periaatteella eri toimijoiden kesken monikanavaisesti (digitaalisuus)
 - Palveluihin ohjautumisen mallintaminen, osaaja-verkoston kokoaminen, kulttuurisensitiivisten työkäytäntöjen kehittäminen, osaamisen kehittäminen, saamenkielen kriteeristö ja kielelliset materiaalit
 - Selkeytetään saamenkielistä ja kulttuurinmukaisiin **mielenterveys- ja päihdepalveluihin pääsyä**, matalan kynnyksen yhteydenottoa, avun saantia ja ohjausta (työterv.huolto, perusth. ym.) osana mielenterveyspalveluiden hoito- ja palveluketjun kehittämistä
 - **Vahvistetaan saamenkielistä ja kulttuurista osaamista** mielenterveys- ja päihdepalveluissa sekä lapsi- ja perhepalveluissa. Luodaan kriteeristöä saamelaiskulttuurisille toimintatavoille laadun ja vaikuttavuuden yhtenäistämiseksi.

Ikäihmisten palvelut

- Ikäihmisten pärjäämistä turvataan ja tuetaan arjessa monikanavaisesti. Ikäihmisten palvelutarpeet tunnistetaan monialaisesti ja yhtenäisin kriteerein.
- **Keskeisiä toimenpiteitä:**
 - Ikäihmisten toimintakyvyn ja voimavarojen kokonaisvaltaisen arvioinnin ja riittävien palvelujen turvaamiseksi hankkeessa tuetaan RAI- järjestelmän käyttöönoton harmonisointia, järjestelmän käyttöönottoa ja hyödyntämistä palvelutarpeen arvioinnissa.
 - Asumispalveluita kehitetään selvittämällä välimuotoisten asumispalveluiden käyttöön oton mahdollisuuksia, edellytyksiä sekä mallinnetaan toimintatapoja ja käytännön toteutusta.
 - Perhehoidon kehittämisen mahdollisuudet selvitetään ja tuetaan perhehoitajien osaamista

Monialainen ja monitoimijainen yhteistyö

- Kaikilla hankkeen osa-alueilla
- Olemassa olevien hyvien toimintatapojen ja käytäntöjen vahvistaminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Hoito- ja palveluketjutyö
- Palveluohjaus- ja neuvonta

Ajankohtaista

- Hanke käynnistymisvaiheessa
 - Hankejohtaja aloitti 1.9.2020
 - Hankehenkilöstö aloitti 2.11.2020
 - Ohjausryhmä nimetty 23.10.2020
 - Ensimmäinen kokous 1/21
 - Hankkeen organisoituminen käynnissä
- Tarkentava suunnittelu
 - Kehittämistoimien lähtötilanteen arviointi
 - Toimeenpanosuunnitelman täsmentäminen
 - Arviointisuunnitelma täsmentäminen
 - Viestintäsuunnitelman täsmentäminen ja viestinnän käynnistäminen
- 7.12 hankkeiden aloitustilaisuus klo 13-16

HANKKEEN VAIHEET	AIKATAULU					
	1-5.20	8-12.20	1-6.21	7-12.21	1-6.22	7-10.22
Hankkeen valmistelu						
Tarkentavien suunnitelmien ja aikataulujen laadinta						
Sote-keskuksen kehittäminen						
Avosairaanhoidon vastaanottotoiminnan toimintakäytäntöjen läpikäynti, suunnittelu uudesta toimintavasta ja toimintatavan käyttöönotto (Tuusulan/ Kolarin malli) huomioiden sosiaalihuollon roolit ja vastuut						
Otetaan käyttöön toimintatapoja ja työkaluja hoitoon pääsyn ja palveluiden saatavuuden parantamiseksi						
Toiminta- ja työskentelymallien kehittäminen sosiaali- ja terveyskeskuksissa (esim. tiimi- ja työparityön kehittäminen, konsultaatiokäytännöt, tehostettu ensikäynti), etäkontaktien lisääminen						
Potilas- ja asiakaslähtöisen terveys- ja hoitosuunnitelman laatiminen, yhteisten sote-asiakkaisen kanssa laaditaan kokonaisvaltaiset asiakassuunnitelmat						
Hoito- ja palveluketjun mallintaminen mielen terveys- ja päihdepalveluissa.						
Sähköisten palveluiden kehittäminen matalan kynnyksen mielen terveys- ja päihdepalveluissa. Hoitoon ohjauksen kehittäminen						
Tehostetun ensikäynnin ja lyhytterapioiden käyttöönotto, etä- ja vertaisryhmien kehittäminen						
Palveluketjun mallintaminen työttömien työ- ja toimintakyvyn selvittelyyn ja arviointiin						
Työ- ja toimintakykypalveluketjun juurruttaminen ja toimintamallien käyttöönotto						
Elintapaohjauksen ja elintapaohjausmallien tarjottimen rakentaminen						
Sote-palveluiden palveluohjauksen- ja neuvonnan kehittäminen						
Lapset, nuoret ja perheet						
Kehitetään olemassa olevien perhekeskusten toimintaa sekä maakunnallista sähköistä perhekeskustoimintamallia						
Kehitetään matalan kynnyksen palveluiden saatavuutta ja toiminnallisuutta, jotta ne olisivat asiakaslähtöisiä ja monikanavaisia (digitaalisuus).						
Suunnitellaan ja sovitaan ennalta ehkäisevän työn ja varhaisen tuen menetelmien käyttöönotosta						
Kehitetään perustason palveluissa mielen terveyttä tukevaa ennalta ehkäisevää työtä ja työmenetelmiä, käyttöön psykososiaalisia menetelmiä yhteistyössä erityistason kanssa.						
Saamenkieliset palvelut						
Kehitetään saamenkielen ja kulttuurin mukaisia perhepalveluita saamelaisalueen kunnissa monialaisesti matalan kynnyksen periaatteella eri toimijoiden kesken monikanavaisesti (digitaalisuus)						
Palveluihin pääsyä, yhteydenottoa, avun saantia ja ohjausta osana muita palveluja selkeytetään osana mielen terveyspalveluiden kehittämistä ja hoito- ja palveluketjun kehittämistä						
Vahvistetaan mielen terveys- ja päihdetyön saamenkielen ja kulttuurin mukaisen palvelun osaamista						
Ikäihmisten palvelut						
Kehitetään verkostomaisesti yhtenäisten palvelutarpeen arvioinnin käytäntöjen, työvälineiden ja palvelujen myöntämisperusteiden käyttöönottoa kunnissa						
Edistetään kevyempien välimuotoisten asumispalveluiden käyttöön ottoa esim. perhehoidon lisäämisellä						
Edistetään etäpalvelujen käyttöönottoa						
Seuranta ja arviointi						
Hankkeen päätöstoimet ja päätös						

Hankehenkilöstö

- Suunnittelija (50 %)
 - YTM Hanna Saramaa
- Toimistosihteeri (40 %)
 - Tradenomi Henrietta Vinkka-Hänninen
- Terveydenhuollon erityisasiantuntija (sosiaali- ja terveystieteiden toiminta)
 - Terveydenhoitaja YAMK Johanna Kontiosalo
- Asiantuntijalääkäri (30 %)
 - Yleislääketieteen erikoislääkäri Ulla Ylläsjarvi
- Sosiaalihuollon erityisasiantuntija (sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyö)
 - YTM Eija Savelius-Koski
- Terveydenhuollon erityisasiantuntija (mielenterveys- ja päihdepalvelut)
 - Sairaanhoidtaja YAMK (12/2020) Tuula Mäntymäki
- Sosiaalihuollon erityisasiantuntija (lapset, nuoret ja perheet)
 - YTM Mikko Närhi
- Ikäihmisten palveluiden suunnittelija
 - Geronomi Eeva Patokoski
- Saamenkielen ja kulttuurimukaisten palveluiden erityisasiantuntija
 - Rekrytointi kesken

Muuta ajankohtaista

- Sosiaalihuollon kehittämisohjelman pilottiin osallistuminen
 - Työikäisten asiakassuunnitelman sekä kansallisesti yhtenäisen vaikuttavuuden arvioinnin testaus ja käyttöönotto
 - Yhteistyössä Rakenteellisen sosiaalityön hankkeen kanssa
- Hankeyhteistyön käynnistäminen
 - Asiakkaat työllisyyden ja soten yhdyspinnoilla (Ely-keskus)
 - Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tilannearviokysely Recovery- hankkeen kanssa yhteistyössä
 - Käynnistyvät Työkykyhankkeet (Rovaniemi ja Kemijärvi)
 - Rakenteellinen sosiaalityö
 - Virtu-hanke
 - Muut hankkeet
- Kansallinen ja maakunnallinen perhekeskuverkostoyhteistyö jatkuu
- Valtionavustushakuja käynnistymässä vuoden alusta

Kiitos!

Rea Karanta

Hankejohtaja

Tulevaisuuden sote-keskus Lapissa hanke

Rovakatu 3

96100 Rovaniemi

040 646 3906

etunimi.sukunimi@poskelappi.fi

Sote-uudistus